

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН**

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СУСПІЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету історії,
політології та міжнародних
відносин
Олександр ДОБРЖАНСЬКИЙ
« 12 » серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
УКРАЇНА В ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ
обов'язкова**

Освітньо-професійна програма *Середня освіта (Історія)*

Спеціальність: *014.03 – Середня освіта (Історія)*

Галузь знань: *01 – Освіта*

Рівень вищої освіти *другий(магістерський)*

Факультет історії, політології та міжнародних відносин

Мова навчання *українська*

Робоча програма навчальної дисципліни **«Україна в геополітичному просторі»** складена відповідно до освітньо-професійної програми **«Середня освіта (Історія)»**, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол **№ 118 від «3» квітня 2023 р.**).

Розробники: Карпо Василь Леонтійович – к.і.н., доц. кафедри міжнародних відносин

Викладач: Карпо Василь Леонтійович – к.і.н., доц. кафедри міжнародних відносин

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри історії України
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри історії України _____ (**Гуйванюк М.Р.**)

Схвалено методичною радою факультету історії політології та міжнародних відносин

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 р.

**Голова методичної ради факультету
Історії, політології**

та міжнародних відносини _____ (**Карпо В.Л.**)

1. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Україна у світовому геополітичному просторі» належить до обов'язкових компонентів підготовки для студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, що навчаються за ОПП «Середня освіта (Історія)» (цикл професійної підготовки). Вона вивчається у 1 семестрі, загальною кількістю годин та кредитів ЄКТС 90/3 кредитів.

Навчальна дисципліна зорієнтована на здобуття теоретичних та практичних знань, вироблення навиків дослідницької й аналітичної діяльності. Призначення навчальної дисципліни вимагає розподілу на 22 лекційних годин та 68 годин самостійної роботи.

Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Геополітичні фактори в минулому великою мірою впливали на формування систем міжнародних відносин. В історичному минулому України геополітичне середовище відігравало досить значну роль в її розвитку. Завдяки своєму вигідному геополітичному положенню Україна опинялася в сферах геополітичних інтересів могутніх сусідніх держав. Здобуття Україною незалежності зумовило потребу у формуванні нею власної геополітики.

Після початку російської війни проти України у 2014 році гостро постало питання щодо розширення кола союзників та партнерів нашої держави, готових надавати системну підтримку Україні на міжнародному рівні. Від 2014 року і до сьогодні нашої державі вдалося досягти значних успіхів на ниві зовнішньої політики: від підписання Угоди про асоціацію у 2014 році до набуття статусу держави-кандидата на вступ до Європейського Союзу у 2023. Окрім того, нам вдалося досягти безпрецедентної підтримки у війні проти російського агресора. США, держави Європейського Союзу, інші політичні актори запровадили санкційний режим щодо Росії, надають Україні потужну гуманітарну, фінансову, військову допомогу.

Мета навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни - формування у студентів теоретичних знань та розуміння концептуальних засад у сфері зовнішньої політики України, вивченні зовнішньополітичної діяльності нашої держави в контексті забезпечення її національних інтересів на міжнародній арені.

Пререквізити. Під час вивчення даної навчальної дисципліни використовуються та отримують подальший розвиток знання, отримані студентами під час вивчення дисципліни «Всесвітня історія» (бакалавр).

2. Результати навчання у вигляді переліку загальних і фахових

компетентностей та програмних результатів відповідно до ОПП «Середня освіта (Історія)»:

Загальні компетентності	ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК4	Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним
Фахові компетентності	ФК 1	Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності
	ФК 3	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності
Предметні компетентності	ПК 1	Знати закони наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність практично послуговуватись методами історичного дослідження
	ПК 2	Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань.
	ПК 3	Знати та розуміти наукові основи певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах
	ПК 4	Оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; здатність критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії
	ПК 6	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

	ПК 8	Виявляти знання та розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання
--	-------------	---

Програмні результати навчання:

ПРН 3	Характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів.
ПРН 4	Аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України
ПРН 5	Орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід
ПРН 12	Здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму.
ПРН 14	Здатність до співпраці та інтеграції в прагненні до мети спільно з іншими людьми, відомствами, організаціями, активної участі у командній роботі, безвідносно до фонових знань та бачень визначених завдань

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість	Кількість годин	Вид підсумкового контролю
-----------------------	-----------------------	----------------	------------------	------------------------	----------------------------------

			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	22	-	-	-	68	-	залік
Заочна	1	1	3	90	8	-	-	-	82	-	залік

3.2 Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек.	пр.	сем.	с.р.		л	пр.	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Історичні витоки сучасної геополітики України										
Тема 1. Вступ. – Предмет та завдання курсу. – Історіографія курсу.	5	2	-	-	3	10				10
Тема 2. Українська геополітична думка: – Розвиток геополітичної думки в Україні. – Основні етапи; геополітичні концепції С. Рудницького, Ю. Липи та інші. – Західноєвропейський вектор геополітичної думки. – «Поміркований європеїзм» Драгоманова.	7	2	-	-	5	7	1			6

– Концепція «рівноваги» (І.Лисяк-Рудницький)										
Тема 3. Козацька дипломатія: – Зборівський договір. – Білоцерківський договір – Переяславська рада та її наслідки.	9	2	-	-	7	7	1			6
Тема 4. Зовнішня політика УНР: – Геополітичні аспекти розвитку України 1917-1920 рр. – Зовнішня політика Центральної ради. – Геополітичні аспекти концепції Скоропадського. – Директорія та її зовнішньополітичний курс.	9	2	-	-	7	7	1			6
Тема 5. Україна в ООН: від УРСР до незалежності: – Створення ООН. – Українська дипломатія в ООН – Участь в міжнародних організаціях.	9	2	-	-	7	9	1			8
Разом за змістовим модулем 1	39	10	-	-	29	40	4			36
Змістовий модуль 2: Геополітика політика України після 1991 року: засади та основні вектори										
Тема 6. Засади сучасної зовнішньої політики України: - Розпад СРСР - Проголошення незалежності. Визнання з боку інших держав. - Розбудова дипломатичної служби. - Основні напрямки зовнішньої політики.	9	2	-	-	7	8	1			7
Тема 7. Відносини України з державами пострадянського простору: – Створення СНД. – Відносини з росією та іншими країнами пострадянського простору.	9	2	-	-	7	8,5	0,5			8
Тема 8. Партнери та союзники України:	9	2	-	-	7	8,5	0,5			8

– Історичні, політичні, економічні, культурні підстави формуванні євро інтеграційного вектора політики України.										
Тема 9. Зовнішньополітичні виклики: 1991-2014: – Зовнішні та внутрішні причини головних геополітичних проблем незалежної України. – Зміни в геополітиці України після Революції гідності.	9	2	-	-	7	8	1			7
Тема 10. Російсько-українська війна та її вплив на зовнішню політику України: - Причини та наслідки російсько-української війни. - Вплив російсько-української війни на геополітику і геостратегію України.	8	2	-	-	6	8	1			7
Тема 11. Сучасний міжнародний імідж України. Публічна дипломатія: – Основні засади геополітики України в регіонах світу. – Геополітичне значення взаємовідносин України та провідних країн світу.	7	2	-	-	5	9				9
Разом за змістовим модулем 2	51	12			39	50	4			46
Усього годин	90	22			68	90	8			82

3.2. Самостійна робота

№	Назва теми (форма контролю)	Кількість балів
1	Тема 1. Особливості міждержавної взаємодії у добу Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	5
2	Тема 2. Козацька дипломатія	5
3	Тема 3. Зовнішня політика УНР	5
4	Тема 4. УРСР: роль та місце у зовнішній політиці УРСР	5
5	Тема 5. Україна в ООН: від УРСР до незалежності	5
6	Тема 6. Засади сучасної зовнішньої політики України	5

7	Тема 7. Відносини України з державами пострадянського простору	5
8	Тема 8. Партнери та союзники України	5
9	Тема 9. Відносини України з державами Близького Сходу та глобального півдня	5
10	Тема 10. Зовнішньополітичні виклики: 1991-2014	5
11	Тема 11. Російсько-українська війна та її вплив на зовнішню політику України	5
12	Тема 12. Сучасний міжнародний імідж України. Публічна дипломатія	5

4.Освітні технології, методи навчання і викладання з навчальної дисципліни

Основною освітньої технологією для ефективного викладання дисципліни є навчальні технологія, оскільки основна мета курсу полягає у формуванні знань і здатності їх практичного застосування. Відповідно до цього моделюється змісту, форми і методів навчання відповідно до визначеної мети.

При виборі освітньої технології в першу чергу враховується формат навчання: очний дистанційний, змішаний.

При викладанні даного курсу вперш чергу ми використовуємо такі освітні технології:

- Особистісно-орієнтовані технології;
- Проблемні технології;
- Кейс-метод (або метод конкретних ситуацій, аналіз ситуацій) – це засіб активного проблемно-ситуаційного аналізу, що ґрунтується на навчанні шляхом розв’язування задач-ситуацій (кейсів). Головне його призначення – не надання готових знань, а розвиток в здобувачів здатності розв’язувати проблеми і знаходити їх рішення самостійно.
- Інтерактивні освітні технології.

Вибір методу також залежить від поставленої дидактичної мети. Відповідно до неї можна використовувати такі методи: а) методи усного викладу знань і активізації пізнавальної діяльності: розповідь, пояснення, лекція, ілюстрування і демонстрування; б) методи закріплення навчального матеріалу: бесіда, робота з підручником; в) методи самостійної роботи щодо осмислення і засвоєння нового матеріалу: робота з підручником; г) методи навчальної роботи щодо застосування знань на практиці із формування умінь та навичок: письмові та практичні вправи, семінарські заняття; д) методи перевірки і оцінки знань, умінь та навичок: постійне спостереження за роботою студентів, усне опитування (індивідуальне, фронтальне).

До форм і методів відносяться проблемні й оглядові лекції, дискусії, історичне моделювання, брифінги, інтегровані заняття, проблемні заняття, прес-конференції, тощо.

Перевага надається продуктивним методам: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Використовується студентоцентричний, проблемно-орієнтований, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний підходи до навчання. Важливою формою навчання є неформальна та інформальна освіта.

5. Контроль та засоби оцінювання результатів навчальних з навчальної дисципліни

5.1. Критерії підсумкового оцінювання

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

5.2 Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим, самостійним, повторним опрацюванням навчальної дисципліни до перескладання

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами у процесі навчання, забезпечення управління учбовою мотивацією студентів.

Методи поточного контролю

Письмові роботи – забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння. У письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач.

Тест (тест досягнень, тематичне тестування) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами. Перевага тестів у їх об'єктивності, тобто незалежності перевірки та оцінки знань від викладача.

Розподіл балів:

3 бали отримує студент який на 90% справився із завданнями;

2 бали отримує студент, який на 75 справився із завданнями справився із завданнями;

1 бал отримує студент, який на 50% справився із завданням.

Виконання завдань практичної роботи

1-3 бали – студент брав активну участь у роботі на практичному занятті.

0 балів - студент був відсутній на занятті.

Написання та захист реферату

Розподіл балів:

5 балів – реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить ґрунтовний аналіз проблеми за найновішими чи (і) фундаментальними класичними публікаціями, містить посилання на літературні джерела; проблематика висвітлена у рефераті у повній мірі; за рефератом зроблено змістовну лаконічну доповідь, яка продемонструвала ґрунтовні знання студента з даної проблеми.

3 бали - реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми; посилання на застарілі літературні джерела або ж на сумнівні електронні ресурси; за рефератом зроблено доповідь, яка продемонструвала задовільні знання студента з даної проблеми.

1 бал - реферат підготовлений не самостійно; він не відповідає запропонованій у програмі тематиці, не відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми, однак не містить посилання на літературні джерела; студент не може доповісти за темою реферату, оскільки не має достатніх знань з даної проблеми.

Підготовка мультимедійної презентації за темою лекції

Розподіл балів:

10 балів: у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

7-8 балів: у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

5-6 балів: презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

3-4 бали: завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

Модуль-контроль: перевірка знань шляхом написання контрольної роботи, що включає теоретичні питання, тестові та творчі завдання з обсягу викладеного на лекціях та опрацьованого на семінарських заняттях матеріалу й засвоєного студентами у звітний модульний період.

Розподіл балів:

7-9 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичні питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

5-6 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичні питання, однак неповно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

3-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

2 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

1 бал отримують студенти, які поверхово розкрили лише окремі положення окремого питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Формою підсумкового контролю є залік.

Розподіл балів:

3 теоретичних питання. 1 питання 15 балів, 2 питання 13 балів, 3 питання 12 балів.

Відповіді на кожне теоретичне питання оцінюються відповідно до такої градації:

Оцінка	Критерії
9 – 10 балів	Наявність правильної, вичерпної відповіді на питання білету. Знання осмислені, що виявляється у адекватності їх розуміння та пояснення. Притаманне рефлексивне осмислення вивченого матеріалу. Студент чітко і грамотно відповідає на додаткові питання.
6 – 8 балів	Наявність у студента знань, які він в основному розуміє, усвідомлює та вміє інтерпретувати. Рівень знань середній або вище середнього. Відповідь є правильною, хоча не

	характеризується повнотою в інтерпретації та поясненні тих чи інших психологічних феноменів. Мають місце помилки у поясненні психологічних феноменів. Студент володіє категоріальним апаратом науки, проте не на всі додаткові питання може відповісти.
3 – 5 балів	Наявність у студента фрагментарних знань, що включають часткову відповідь на питання білету, яке він недостатньо розуміє та усвідомлює. Має місце значна кількість помилок. Слабка осмисленість знань, розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння її вербалізувати. Відповіді на додаткові запитання носять нечіткий, розпливчастий характер, що свідчить про слабе володіння студентом категоріального апарату психологічної науки, недостатню адекватність знань.
0 – 3 балів	Відсутність у студента знань (відповіді на питання білету), відсутність відповіді на питання, або мають місце грубі помилки при відповіді на основні та додаткові питання. На додаткові питання (з програмових вимог навчального курсу дисципліни, з якої здає залік) відповідає фрагментарно, неосмислено, або відмовляється відповідати.

5.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: презентація результатів виконаних завдань та досліджень під час навчання; участь в дискусії; індивідуальні та групові дослідницько-творчі проєкти; есе; визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Під час оцінювання враховується: своєчасність, самостійність і точність виконання завдання; категоріальна і граматична точність; змістовність мови політичної науки; вміння індивідуальної та групової роботи; дослідницькі вміння; аналітичні вміння.

Розподіл балів, які отримують студент під час навчання

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	40	100
Аудиторна робота 10 балів	Аудиторна робота 10 балів		
Самостійна робота: 30 балів	Самостійна робота: 30 балів		

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль:

1. Усне опитування – контроль знань з теоретичних питань, викладених у лекційному матеріалі та вивчених при самостійному засвоєнні, шляхом опитування студентів.
2. Тестування та вирішення проблемних задач – контроль знань студентів шляхом перевірки засвоєння ними знань у застосуванні їх при відповіді на тестові питання і розв'язанні проблемних задач.
3. Письмові контрольні роботи – періодичний контроль знань шляхом написання студентами контрольних робіт з питань теоретичного матеріалу.

Контрольні питання з курсу

1. Проаналізуйте різні підходи до трактування поняття про геополітику. Дайте визначення об'єкта та предмета геополітики
2. Розкрийте сутність поняття «геополітичний простір». Проаналізуйте основні підходи до його розуміння
3. Виявіть основні типи геопросторів у світі. Схарактеризуйте провідні форми та типи контролю над простором
4. Дайте стислу характеристику демілітаризованих та нейтралізованих геопросторів у світі
5. Розкрийте сутність геополітичного положення держави. Схарактеризуйте його рівні
6. Схарактеризуйте національні інтереси держави. Виявіть найбільш поширені геополітичні інтереси держави
7. Виявіть геополітичні аспекти національної безпеки держави
8. Геополітичний простір держави. Складові геополітичного простору держави
9. Проаналізуйте геополітичне положення сучасної України
10. Дайте геополітичну характеристику державних кордонів України.
11. Виявіть геополітичні проблеми захисту державних кордонів нашої країни
12. Виявіть найважливіші геополітичні аспекти розвитку України в XVII – на початку XVIII ст.
13. Проаналізуйте геополітичні аспекти розвитку України в 1917-1920 рр.
14. Схарактеризуйте геополітичні аспекти розвитку України у складі СРСР
15. Дайте стислу характеристику розвитку геополітичної думки в Україні в XIX – на початку XX ст.
16. Розкрийте сутність геополітичних концепцій С. Рудницького та Ю. Липи
17. Дайте стислу характеристику геополітики України в 1990-х рр.
18. Проаналізуйте геополітичні аспекти розвитку України протягом першого десятиліття XXI ст.
19. Геополітичні аспекти взаємовідносин України та Росії наприкінці XX ст. – на початку XXI ст.

20. Поясніть зміни в геополітиці України після «Революції гідності»
21. Проаналізуйте розвиток західного вектора геостратегії України в 2014-2021 рр.
22. Проаналізуйте основні напрями експансіоністської геополітики Росії щодо України протягом 2014-2021 рр.
23. Дайте характеристику геополітичних аспектів агресії Російської Федерації проти України в 2022 р.
24. Виявіть основні цілі, завдання та напрями геостратегії сучасної України
25. Оцініть перспективи реалізації геостратегічного вектора України на інтеграцію з Європейським Союзом
26. Проаналізуйте геополітичні аспекти взаємодії України й НАТО
27. Виявіть спільні геополітичні інтереси України і Великої Британії
28. Проаналізуйте геополітичні аспекти взаємовідносин України та Німеччини
29. Дайте характеристику геополітичних інтересів України в Центральній та Східній Європі
30. Проаналізуйте геополітичні аспекти взаємовідносин України й Польщі
31. Проаналізуйте геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин України та США
32. Дайте характеристику геополітичних інтересів України в Чорноморському регіоні
33. Виявіть геополітичні та гео економічні інтереси України щодо країн Близького Сходу
34. Проаналізуйте геополітичні та гео економічні інтереси України в країнах Центральної Азії
35. Проаналізуйте геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин України та Китаю
36. Виявіть геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин України з країнами Південної Азії
37. Проаналізуйте геополітичні та гео економічні інтереси України в Тропічній Африці, Латинській Америці та Карибському регіоні
38. Виявіть найбільш перспективні напрями геостратегії та геополітики України. Оцініть можливості їх реалізації

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни ґрунтується на нормах:

«Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-otsiuvannia_2020.pdf;

«Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf> ;

«Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/media/h0fn0fgh/polozhennia-pro-apeliatsiiu.pdf>;

та **принципах:**

«Етичного кодексу Чернівецького національного Університету»

<https://www.chnu.edu.ua/media/xel1ulcg/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf> .

Зважаючи на актуальність академічної доброчесності в ЗВО України, всі письмові (друковані) роботи підлягають перевірці наявності запозичень (плагіату). Процедура перевірки визначено «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf і «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>.

Вони розкривають сутність академічної доброчесності та встановлюють вимоги до відповідальної академічної поведінки студентів вищих навчальних закладів, які зобов'язані дотримуватися відповідних стандартів, правил та етики. Існуюча процедура перевірки унікальності робіт дозволяє студенту використовувати безкоштовні та платні (за бажанням) інтернет-ресурси, а також ресурси для перевірки, доступні в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

З принципами академічної доброчесності, видами недоброчесної академічної поведінки наслідків такої поведінки, здобувачі можуть ознайомитися у Законі України «Про освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>), а саме у ст. 42 цього Закону, яка визначає, що «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». Порухенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного

освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Оцінювання рівня і якості знань студентів враховує індивідуальні особливості студентів і передбачає диференційований підхід для його організації. Оцінювання опирається на виконання студентами навчальних завдань з курсу, під час роботи над якими вони демонструють власне логічне мислення; розгорнуті або стислі, але конкретні усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи у дискусіях тощо.

Оцінка «відмінно» («5», «А») виставляється студентам, які набрали загальну суму балів 90-100 від максимальної кількості можливих; ґрунтовно засвоїли рекомендовані до всіх тем джерела та спеціальну літературу з питань курсу, вміють її використовувати для аргументації тих чи інших положень з предмету; вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена під час засвоєння курсу; регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури виступали на практичних заняттях.

Оцінку «добре» («4», «В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 80-89 від максимальної кількості можливих; виявили обізнаність і в основному засвоїли обговорювані під час лекційних, семінарських занять питання політичної журналістики; продемонстрували знання фактичного матеріалу, в цілому володіють відповідною науковою термінологією з предмету; брали активну участь в обговоренні питань на практичних заняттях.

Оцінку «добре» («4», «С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 70-79 від максимальної кількості можливих; виявили обізнаність й частково засвоїли обговорюванні під час лекційних, семінарських занять проблеми зовнішньої політики України, рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу; продемонстрували знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією з предмету.

Оцінку «задовільно» («3», «D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих; не повністю опанували матеріал, за програмою курсу, мають поверхневі знання щодо проблематики курсу; показали фрагментарну обізнаність з питань, що вивчалися на лекціях і практичних; обмежилися посереднім вивченням джерел або їхнім мінімальним опрацюванням.

Оцінка «задовільно» («3», «E») виставляється студентам, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому: показали фрагментарну обізнаність знань щодо вивчення даного курсу; практично не вивчали джерел й мінімально опрацювали рекомендовану літературу; були пасивними на практичних заняттях.

Оцінка «незадовільно» («2», «FX») з можливістю повторного складання виставляється студентам, які набрали загальну суму балів 35-49 від

максимальної кількості можливих. При цьому: не відвідували більшу частину лекційних, семінарських занять; не опрацювали рекомендованої літератури за предметом «України у світовому геополітичному просторі», у зв'язку з чим не орієнтуються у проблематиці дисципліни.

Оцінка «незадовільно» («2», «F») з обов'язковим повторним курсом виставляється студентам, які набрали загальну суму балів 1-34 від максимальної кількості можливих. При цьому: не відвідували більшу частину лекційних, семінарських занять; зовсім не брали участі в роботі під час семінарських занять, не працювали над питаннями самостійного роботи; фактично не засвоїли програму курсу.

7. Рекомендована література

Фахова (основна)

1. Вегеш М. Геополітика в постатях і термінах: підручник Ужгород: Гельветика, 2020. 784 с.
2. Вегеш М. Геополітична енциклопедія: навч. посіб. Ужгород, 2020. 676 с.
3. Глобальна економіка: навч. посіб. К. : НУБіП України, 2017. 319 с.
4. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія: К.: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
5. Інформаційна безпека: підручник / під ред. В. В. Остроухова К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 412 с.
6. Концепція зовнішньої політики України. Експертні рекомендації /під загальною редакцією Є.Габер, С.Корсунського, Г.Шелест. К., 2020. URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/Koncepcija_zovnishnoji_politiki_Ukrajini_05.10_1.pdf
7. Країни світу і Україна: енциклопедія: в 5 т. / редкол.: А.І. Кудряченко (голова) та ін.; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: Видавництво «Фенікс», 2017.
8. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навчальний посібник. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-150.html>
9. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
10. Парахонський Б. О. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія К. : НІСД, 2019. 560 с.
11. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія: НІСД, 2022. 532 с.
12. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: навч. посіб., за ред. Л. Д. Чекаленко. К.: ДАУ при МЗС України, 2017. 628 с.
13. Указ Президента України №392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

14. Україна дипломатична. *Науковий щорічник*. Київ, 2023. URL: <http://ud.gdip.com.ua/vypusk-xxiv.html>
15. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта. К., 2021. 344 с.
16. Українська призма: Зовнішня політика 2021. Аналітичне дослідження ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». К., 2022. 328 с.
17. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник / Відп. ред. Перший проректор ДАУ при МЗС України В. Г. Циватий / 2 вид., доповнене і оновлене. К.: «LAT&K», 2015. 480 с.
18. Шульга М. А. Геополітика: навч. посіб. К.: Київський ун-т, 2017. 239 с.

Допоміжна

1. Зовнішній фронт. Як українська дипломатія працює під час війни з Росією. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/vneshniy-front-ukrainskaya-diplomatiya-rabotaet-1656539404.html>
2. Медвідь Ф., Чорна М., Безпекова політика України в умовах зовнішньої агресії: нормативно-правове забезпечення. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/medvid_bezpekova.pdf
3. Стужук Ю.П., Шпура М.І. Співробітництво України з НАТО: історична ретроспектива та сучасність. URL: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/view/275493/270554>
4. Троян С. Сучасні проблеми дослідження міжнародних відносин, зовнішньої політики та національної безпеки України. URL: <http://uaforeignaffairs.com.ua/ekspertna-dumka/view/article/suchasni-problemi-doslidzhennja-mizhnarodnikh-vidnosin-zo/>
5. Україна та Росія: проблеми політичних і соціокультурних відносин. К. Інститут історії України НАН України, 2003. – 602 с.
6. Українська призма: зовнішня політика. Спецвипуск: війна. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20405.pdf>
7. Федуняк С. Російсько-українська війна як чинник переформатування пост біполярної міжнародної системи. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2022. Т. 46. С. 35-41.
8. Шелест Г., Максак Г. Перший рік воєнної дипломатії: аналіз сильних та слабких сторін зовнішньої політики України. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/05/29/7162586/>
9. Юрійчук Є. Євроінтеграція України: легітимувальна діяльність євро партій під час активної фази російсько-української війни. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент: зб. наук. Праць*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. Том 11. С. 96-114.

8. Інформаційні ресурси

1. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
3. Українська призма. Рада зовнішньої політики. URL: <http://prismua.org/>
Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>